

Nr 22.

Ankom till riksdagens kansli den 6 mars 1936 kl. 3 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner
angående beredande av ökade möjligheter för arrenda-
torer att erhålla rösträtt vid val av vägstämмоombud.*

Konstitutionsutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft dels de likalydande motionerna nr 11 i första kammaren av herr *von Heland* och nr 32 i andra kammaren av herr *Olsson* i Närlinge m. fl., dels ock de likalydande motionerna nr 12 i första kammaren av herr *Bagge* m. fl. och nr 19 i andra kammaren av herr *Skoglund* m. fl.

I motionerna I: 11 och II: 32 hemställes, »att riksdagen för sin del måtte besluta sådan ändring av 1934 års lag om vägdistrikt, att arrendator, som erlägger vägs katt för arrenderad fastighet, erhåller rösträtt för fastigheten vid val av ombud till vägstämma».

I motionerna I: 12 och II: 19 hemställes, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning om sådan ändring av den i 9 § första stycket gällande lag om vägdistrikt upptagna kvalifikationsbestämmelsen, att på sätt i motionerna utvecklats arrendator, som är skyldig svara för vägs katt, må erhålla rösträtt vid val av ombud till vägstämma, samt för riksdagen framlägga förslag härom».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt lagen den 7 juni 1934 om vägdistrikt tillkommer rösträtt vid val av ombud till vägstämma en var i kommunens gemensamma angelägenheter röstberättigad man eller kvinna, som jämlikt näst föregående årets taxeringslängder är skyldig att erlägga vägs katt till distriktet. Varje röstberättigad äger en röst. Rösträtt må dock icke utövas av den, vilken häftar för skatt, som nyss nämnts och som förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren. Skyldighet att utgöra vägs katt åligger en var, som jämlikt senast fastställda taxeringslängder är inom vägdistriktet skattskyldig till allmän kommunalskatt (fastighetsskatt eller kommunal inkomstskatt), dock med undantag för fysisk person, vilken för kommunal inkomstskatt i hemortskommunen påförts mindre än tre skattekrönor. Skattskyldig till fas-

tighetsskatt är enligt kommunalskattelagen, bortsett från viss övergångsbestämmelse, i regel jordägaren. Även om fastigheten är utarrenderad, har ägaren att i förhållande till det allmänna ansvara för skattens utgörande. Vägskattskyldig för utarrenderad fastighet är i följd härav likaledes jordägaren. Enligt lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom är emellertid arrendatorn gentemot jordägaren pliktig ansvara för å fastigheten belöpande vägs katt, såvitt ej annat avtalats. Undantag härifrån gäller dock för arrendeavtal, beträffande vilka lagen den 25 juni 1909 om arrende av viss jord å landet i Norrland och vissa delar av Svealand äger tillämpning. Arrendator, som i nämnda lag sägs, må nämligen ej förpliktas att utgiva å den arrenderade fastigheten belöpande vägs katt.

Nu anförda stadganden leda till att arrendator, vilken enligt nyttjanderättslagen utgör vägs katt för fastigheten, likväl icke uppfyller villkoret om vägs kattskyldighet för erhållande av rösträtt. Detta villkor uppfylles först, om arrendatorn i anledning av honom för kommunal inkomstskatt påförda skatte kronor är pliktig utgöra vägs katt.

Liknande förhållande rådde även enligt lagen den 23 oktober 1891 om väghållningsbesvärets utgörande på landet, vilket år 1926 föranledde skrivelse (nr 262) från riksdagen. Häri framhölls, att det onekligen vore mindre tillfredsställande, att arrendator, som svarade för vägunderhåll, icke ägde rösträtt å vägstämman. I anledning härav föreslog Kungl. Maj:t i proposition (nr 244) till 1927 års riksdag sådant tillägg till 52 § i sagda lag, att om rösträtten för jordbruksfastighet av ägaren skriftligen överlåtits å arrendatorn för hela arrendetiden eller viss del därav, ej understigande ett år, arrendatorn ägde utöva rösträtten så länge överlåtelsen gällde och även ägde få anteckning därom verkställd i vägfyrktalslängden. Propositionen vann riksdagens bifall och lagändringen trädde i kraft den 1 januari 1928. Någon motsvarighet till denna bestämmelse inflöt emellertid icke i 1934 års lag om vägdistrikt.

Det kan ej anses tillfredsställande, att arrendator, som erlägger vägs katt för den arrenderade fastigheten, icke alltid erhåller rösträtt vid val av ombud till vägstämman, därest han uppfyller eljest gällande villkor för sådan rösträtt. Att arrendator även under nu angivna förutsättningar kan komma att sakna rösträtt, har sin grund däri, att hans förpliktelse att utgöra vägs katt för fastigheten endast är av civilrättslig natur. Spörsmålet, på vilket sätt mera tillfredsställande förhållanden i förevarande hänseende må kunna ernås, är ingalunda lättlost och lärer knappast, med hänsyn till 1934 års genomgripande omläggning av rösträttsbestämmelserna, kunna sökas efter samma linje som år 1927. Enligt utskottets mening bör en ingående utredning av denna fråga komma till stånd. Med hänsyn härtill anser sig utskottet böra förorda framställning till Kungl. Maj:t om utredning i ämnet.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen, i anledning av de föreliggande motionerna I: 11 och II: 32 samt I: 12 och II: 19, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida och i vad mån arrendator civilrättsligt åvilande skyldighet att svara för vägstatt, som utgår för arrenderad fastighet, bör medföra samma verkningar i rösträttshänseende vid val av ombud till vägstämman, som skyldighet enligt lagen om vägdistrikt att utgöra sådan skatt.

Stockholm den 6 mars 1936.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar Reuterskiöld, Oscar Gottfrid Karlsson, Bergman, Sandegård, David Pettersson, Källman, Carl Lindmark, Rydberg*, Hagström, Anders Andersson, Persson i Trången, Andersson i Igelboda, Fast, Olsson i Mora, Ewald Lindmark, Lundqvist, Nordström i Torsby, Johnsson i Norrahammar, Ossbahr* samt Nilsson i Göteborg.*

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herr Andersson i Igelboda.